

2021

BIBLIOGRAFIE ȘCOLARĂ

Grigore Alexandrescu

Fabule alese

BIBLIOTECA
JUDEȚEANĂ

Alexandru D. Xenopol
ARAD

Texte culese de:

Lucia Bibarț, Ioana Nistor

DTP: Mihai-Vlad Guță

Carte electronică, versiunea 1

Cuprins

Proiectul „Bibliografia școlară”	5
Fabule	6
Atelajul eterogen	7
Boul și vițelul	9
Bursucul și vulpea	12
Calul vândut și diamantul cumpărat	15
Castorul și alte lighioane	16
Catârul ce-și laudă nobilitatea	18
Catârul cu clopoței.	20
Câinele izgonit	22
Câinele și cățelul	26
Câinele și măgarul.	28
Corbii și barza	29
Cucul.	31
Dervișul și fata	33
Dreptatea leului.	35
Elefantul	38
Iepurele, ogarul și copoiul	42
Lebăda și puii corbului	44
Lișița, rața și găscă	48
Lupul moralist	50
Măgarul răsfățat	53
Mielul murind	56

Mierla și bufnița	58
Nebunia și amorul	60
Oglindele	62
Papagalul și celelalte păsări	64
Pisica sălbatică și tigru	66
Porcul liberat	68
Privighetoarea în colivie	69
Privighetoarea și măgarul	72
Privighetoarea și păunul	74
Șarlatanul și bolnavul	76
Șoarecele și pisica	78
Toporul și pădurea	80
Uliul și găinile	82
Ursul și lupul	85
Ursul și vulpea	89
Vânătorul	91
Vulpea, calul și lupul	93
Vulpea liberală	96
Vulpoiul predicător	98
Zugravul și portretul	101
Umbra lui Mircea. La Cozia	103
Răsăritul lunii. La Tismana	107
Mormintele. La Drăgășani	111

Proiectul „Bibliografia școlară”

Bibliografia școlară” este un serviciu online gratuit și accesibil la adresa <https://bibliotecaarad.ro/bibliografie-scolara/>, oferit de Biblioteca Județeană „Alexandru D. Xenopol” Arad și dedicat utilizatorilor din domeniul învățământului preuniversitar, respectiv cadrelor didactice și elevilor de școală primară, gimnazială, liceu. Paginile web „Bibliografia școlară” conțin mai multe liste organizate în funcție de discipline cu titlurile și numele autorilor care se studiază în școală, liste care au fost realizate în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Arad. Fiecare titlu trimite către catalogul OPAC al Bibliotecii Județene „Alexandru D. Xenopol” Arad în care pot fi vizualizate exemplarele cărților respective și secțiile sau filialele bibliotecii de unde pot fi împrumutate sau consultate. Acolo unde există posibilitatea de a publica online varianta electronică a acestor cărți, această poate fi accesată direct de pe pagina cu lista bibliografică.

Prezenta carte electronică este publicată de Biblioteca Județeană „Alexandru D. Xenopol” Arad pentru a fi folosită în scopul mai sus menționat.

Pentru mai multe detalii despre proiectul „Bibliografia școlară” vă rugăm accesați <https://bibliotecaarad.ro/bibliografie-scolara/>.

Marius Stoica

Manager interimar

Biblioteca Județeană „Alexandru D. Xenopol” Arad

Fabule

Atelajul eterogen

Un om având un armăsar
Îl înhamă la jug
C-o vită de măgar
Și cu un bou de plug.
Boul fiind sacat,
La un picior rănit,
Măgarul nenvățat
Și prea rău năvălit,
Stăpânul lor, din car,
Striga, plesnea-n zadar;
Calul se asvîrlea,
Dar boul îl oprea,
Măgarul îl lovea,
Și carul nu mergea.
„Prea rău i-ai potrivit“,
Zice un trecător.
„Ești foarte amăgit,
Domnule privitor —
Răspunse omul — eu
Lumea am vizitat,
Și, dacă vrei să știi,
Într-însa am aflat

Multe dregătorii

Tot astfel întocmite ca atelajul meu.“

(„Păcală“, 17 septembrie 1860)

Boul și vițelul

Un bou ca toți boii, puțin la simțire,
În zilele noastre de soartă-ajutat,
Și decât toți frații mai cu osebite,
Dobândi-n cireadă un post însemnat.

- Un bou în
post mare?

- Drept,
cam ciudat vine,
Dar asta se-ntâmplă în oricare loc:
Decât multă minte, știi că e mai bine
Să ai totdeauna un dram de noroc.

Așa de-a vieții veselă schimbare,
Cum și de mândrie boul stăpânit,
Se credea că este decât toți mai mare,
Că cu dânsul nimeni nu e potrivit.

Vițelul atuncea plin de bucurie,
Auzind că unchiul s-a făcut boier,
Că are clăi sumă și livezi o mie:

„Mă duc,
zise-ndată, nițel fân să-i cer”.

Făr-a pierde vreme, vițelul pornește,
Ajunge la unchiul, cearcă a intra;
Dar pe loc o slugă vine și-l oprește:

„Acum
doarme, zice, nu-l pot supăra”.

– „Acum doarme? După prânz, să doarmă?”

Obiceiul

lui era să nu șadă ziua niciodată;
Ăst somn nu prea-mi place, și o să i-o spui”.

– Ba să-ți vezi de treabă, că mănânci trântea;
S-a schimbat boierul, nu e cum îl știi;
Trebuie înainte-i să mergi cu sfială,
Primit în casă dacă vrei să fii”.

La o mojiție atâta de mare

Vițelul răspunde că va aștepta;

Dar unchiul se scoală, pleacă la plimbare,
Pe lângă el trece, făr-a se uita.

Cu mâhnire toate băiatul le vede,
Însă socotește că unchiu-a orbit:
Căci fără-ndoială nu putea crede
Că buna sa rudă să-l fi ocolit.

A doua zi iarăși prea de dimineață,
Să-i găsească vreme, la dânsul veni:
O slugă, ce-afară îl vedea că-ngheață,
Ca să-i facă bine, de el pomeni.

– „Boierule,
zise, așteaptă afară
Ruda dumitale, al doamnei vaci fiu”.
– „Cine? A mea rudă? Mergi de-l dă pe scară!
N-am astfel de rude, și nici voi să-l știu”.

(Ed. 1838)

Bursucul și vulpea

Bursucului îi venise rândul și el să domnească
Peste un pogon de tufe, în pădurea părintească,
Pe marginea unei ape. Regatul îi era mic
Și acei ce îl văzură
Toți într-o unire zic
Că nu era alt nimic
Decât o miniatură.
Dar riga voiajase,
Și-n streinătate-aflase
Că un bursuc domnitor,
Ce va să-și facă un nume
Mare și faimos în lume,
E neapărat dator
Să ia un tron de mărire,
Să dea porunci pe oștire,
Chiar de n-ar avea soldați,
Căci astfel obișnuiesc
Toți acei care domnesc,
Duci sau regi sau împărați.
Așa el și slobozi
Patru ordine de zi
Într-acest chip redijate:

„Către armii noastre de linie și de mare,
 Cavalerii, infanterii și-artileriei ușoare,
 Poruncim... și celelalte.”
 O poruncă din acestea, nu știu cum s-a întâmplat,
 De vânt a fost aruncată
 În țara învecinată,
 Unde domnea leopardul; acest domn s-a îngrijat
 Văzând că bursucul are
 Armie așa de mare;
 Spre a fi încă mai sigur, el într-acolo porni
 Pe ministru Dinafară, pe vulpe, și-i porunci
 Să saluteze pe prințul, dar în taină-a spiona
 Și a trage cu urechea, dar mai ales a afla
 Cum merg trebile p-acolo, cât e de primejdios
 Și câtă armie ține vecinul său cel păros.
 Sfârșindu-se ambasada, vulpea înapoi veni,
 Se înfățișă la curte, se închină și vorbi:
 „Porunca am împlinit;
 Cu ochii-mi le-am văzut toate,
 Și poți dormi liniștit,
 Fără să ai griji deșarte,
 Căci toate acele armii de linie și de mare,
 Cavalerii, infanterii și artileriei ușoare
 Nu sânt alt, poți fi prea sigur, pestrițele împărat,

Decât un soldat pe apă și o luntre pe uscat.”

Vanitatea e mic vițiu, dar cu bună-ncredințare,
Ea adesea ne expune la ridicol foarte mare.

Calul vândut și diamantul cumpărat

Plin de bucurie mare,
 Oarecine îmi spunea
 C-a vândut din întâmplare
 Și cu un preț de mirare
 Un cal prost ce el avea:
 „Căci bietul cumpărător,
 Zicea el, s-a înșelat
 Și puțin cunoscător
 Orice i-am cerut mi-a dat.”
 La acestea ce să-i zic?
 Atunci n-am răspuns nimic:
 Dar peste puține zile îl văz, însă furios,
 Și-mi strigă: „Nu știi, frate, un mișel, un ticălos,
 Ce semăna om de treabă, fără milă m-a-nșelat.
 Mi-a vândut o sticlă proastă drept un diamant curat;
 Cum ți se pare aceasta?” „Zău, așa cum mi-a părut
 Întâmplarea de deunăzi cu calul ce ai vândut.”

Strigăm și protestăm tare
 Când nedreptatea cercăm,
 Dar mulți urmăm la-ntâmplare
 Fapta ce o defăimăm.

Castorul și alte lighioane

Mai multe lighioane, locuind într-o vale,
Erau des vătămate d-un iute râu vecin,
Care, ieșind cu zgomot din malurile sale,
Strica vizunii, cuiburi, și traiul lor cel lin.

Ele dar s-adunară

Și mult se consultară,

Ce fel ar putea face,

Și prin care mijloace

Stavilă ar opune

L-acea înecăciune.

„Frați – zise un castor,

Zidar de soiul lui –

Eu asta socotesc,

De mi-ți da ajutor,

Să m-apuc să clădesc

Zid tare de pământ și apei să-l opui.”

– „Bravo! bine-ai gândit,

Strigară toți pe loc;

Ești patriot vestit

Și mare dobitoc.”

Castorul încântat,

Făr-a mai zăbovi,

S-apucă de lucrat,

Dar nu fu ajutat,
 Și pre rău izbuti,
 Căci râul furios,
 De multe ploii umflat,
 Izbi și-azvârli jos
 Pământul înălțat.
 Atunci ceilalți fugind
 Pe meșter blestemau
 Și toți îl defăimau
 Zicând: „Ce ticălos,
 El a pricinuit
 Răul ce s-a-ntâmplat,
 Pentru că a cercat,
 În neroada-i dorință,
 Lucru peste putință;
 Eu l-am povățuit,
 Dar nu m-a ascultat,
 Și de aceea noi
 Tragem aste nevoi”.

Adeseori virtutea așa se prețuiește:
 Orice nobilă faptă, orice dreaptă-ncercare,
 Pentru-al mulțimii bine și-a țării apărare,
 Mișeii o defaimă, dacă nu izbutește.

Catârul ce-și laudă nobilitatea

Catârul unui părinte
Cu proastele lui cuvinte
Noblețea își lauda,
Zicând fără încetare
Că de o virtute mare
Exempluri mumă-sa da,
Că ea a fost la războaie,
Că la cutare bătaie
Singură a biruit,
Și că l-a ei privire,
Oricare om cu simțire
De tot rămânea uimit;
De aceea se cuvine
Oamenii să i se-nchine,
Domnul catâr socotea;
Și uitând a sa rea stare,
Părinteasca naintare
La lumină tot scotea.
Dar cum se sfârși noblețea?
Când îi veni bătrânețea.
La râșniță el fu pus,
Unde, prost, în scăpătate,

De tatăl său, măgar mare,
El aminte și-a adus.

Catârul cu clopoței

Deunăzi un văcar de sat
Catârului i-a atârnat
Salbă de clopoței,
Numindu-l el îngrijitor
Și înainte mergător
Ciredei de viței.
Însă curând s-a-ncredințat
Că ș-a făcut mare păcat
Cu bietul dobitoc,
Care, cât s-a simțit
Așa împodobit,
Strigă: „O, ce noroc!
În sfârșit, iată-mă chemat
La gradul ce am meritat.
Meritul meu recunoscut
De lumea toată e văzut.
Acum de sus am să tratez
Soiul dobitocesc;
Pe nimeni nu mai salutez,
Căci prea mă umilesc.”
Așa zicând, așa făcu,
Și plin de îngâmfare

El clopoței începu
Să-i sune foarte tare;
Așa de tare îi sună,
Cât mintea i să răsturnă;
Și el care june fiind
Trecea de cam smintit,
Acum mai mult îmbătrânind
De tot a-nnebunit.

Cum socotiți și dumneavoastră,
Dar eu gândesc că-n țara noastră
Se află așa dregător,
Numit chiar excelență,
Ce cu catârul sunător
Poate da concurență,
Care să crede om de stat,
Chiar și politic însemnat,
Și care netăgăduit
De clopoței este smintit.

Câinele izgonit

Lupul cu toată prostia
Cârmuia împărăția;
Și ca un stăpânitor,
Unora le da avere,
Altora, pe o părere,
Le lua chiar starea lor.

Favor, ură schimbătoare,
Izgonire sau chemare
Al domniei era plan.
Câinele gonit de soartă
S-auzise cum că poartă
Simtimenturi de dușman;

C-ar fi zis, nu știu la cine,
Cum că nu este prea bine
A mânca atâția miei,
Și că dacă le adună
Lâna lor pe orice lună,
Să-i lase măcar cu piei.

Asemenea mari cuvinte,

Pe cum fieșcine simte,
Nu sânt prea de suferit.
Pe loc vrură să-l gonească;
Dar politica domnească
Alte pricini i-a găsit.

A zis că nimic nu știe,
Că nu este bun să ție
Un rang între curtezani;
Că la orice-l rânduiește,
Nici o slujbă nu-mplinește,
Că nu face nici doi bani.

Atunci vulpe, șarpe, broască,
Fără măcar să-l cunoască,
De prostia lui vorbea.
Unul zicea că glas n-are,
Altu că nu este-n stare
O piatră de jos să ia.

Se mira cum de răbdase
Domnul, și nu depărtase
Pe un câine ticălos,
A căruia toată treaba

E să mănânce degeaba,
Făr-a face vrun folos.

Dar după o lungă vreme,
Sătul în zadar a geme,
Jalbă câinele a dat,
Zicând că d-acu-nainte,
Toate îi vor părea sfinte,
Numai să fie iertat.

Adesea nenorocirea
Schimbă gândul și simțirea:
Pe loc fu și slobozit.
Cinsti, averi nu se mai spune:
Ce zicea el era bune,
Duhul lui era vestit.

Într-o zi neavând treabă,
Domnul pe ai săi întreabă:
„Voi de câine ce gândiți?”
Șerpi, șopârle, deodată,
Toți răspunseră îndată:
„Înălțime, să trăiți!

Tuturor este plăcută
Cinstea cea cu drept făcută
Ăstui vrednic dobitoc.
Al lui cap, a lui știință,
Glas, putere, iscusință
Pentru noi sânt un noroc.

De trup este prea puternic,
De slujbi multe este vrednic,
Și în lupte e vestit.”
– „Astea le știam prea bine,
Știam ce i se cuvine,
Dar atunci era gonit.”

Câinele și cățelul

„Cât îmi sânt de urâte unele dobitoace,
Cum lupii, urșii, leii și alte câteva,
Care cred despre sine că prețuiesc ceva!
De se trag din neam mare,
Asta e o-ntâmplare:
Și eu poate sânt nobil, dar s-o arăt nu-mi place.
Oamenii spun adesea că-n țări civilizate
Este egalitate.
Toate iau o schimbare și lumea se cioplește,
Numai pe noi mândria nu ne mai părăsește.
Cât pentru mine unul, fieștecine știe
C-o am de bucurie
Când toată lighioana, măcar și cea mai proastă,
Câine sadea îmi zice, iar nu domnia-voastră.”
Așa vorbea deunăzi cu un bou oarecare
Samson, dulău de curte, ce lătra foarte tare.
Cățelul Samurache, ce ședea la o parte
Ca simplul privitor,
Auzind vorba lor,
Și că nu au mândrie, nici capriții deșarte,
S-apropie îndată
Să-și arate iubirea ce are pentru ei:

„Gândirea voastră – zise – îmi pare minunată.

Și simțimentul vostru îl cinstesc, frații mei.”

– „Noi, frații tăi? răspunse Samson, plin de mânie.

Noi, frații tăi, potaie!

O să-ți dăm o bătaie

Care s-o pomenești.

Cunoști tu cine suntem, și ți se cade ție,

Lichea nerușinată, astfel să ne vorbești?”

– „Dar ziceați...” – Și ce-ți pasă ție? Te-ntreb eu ce ziceam?

Adevărat vorbeam,

Că nu iubesc mândria și că urăsc pe lei,

Că voi egalitate, dar nu pentru căței.”

Acestea între noi adesea o vedem,

Și numai cu cei mari egalitate vrem.

Câinele și măgarul

Cu urechea pleoștită, cu coada-ntre picioare,

Câinele, trist și jalnic, mergea pe o cărare.

După îndestul umblet, iată că-l întâlnește

Un măgar, și-l oprește:

„Unde te duci? îi zise,

Ce rău ți s-a-ntâmplat? Știi, parcă te-a plouat,

Așa stai de mâhnit.”

– „Dar, sânt nemulțumit.

La împăratul Leu în slujbă m-am aflat:

Însă purtarea lui,

De e slobod s-o spui,

M-a silit în sfârșit să fug, să-l părăsesc,

Acum cat alt stăpân; bun unde să-l găsec?”

– „Numai d-atât te plângi? măgarul îl întrebă;

Stăpânul l-ai găsit, îl vezi, de față stă.

Vino numaidecât la mine să te bagi:

Eu îți făgăduiesc

Nu rău să te hrănesc;

Nimic n-o să lucrezi, nici grijă n-o să tragi.”

La propunerea sa, câinele i-a răspuns:

„Ascultă-mă să-ți spui: e rău a fi supus

La oricare tiran; dar slugă la măgar

E mai umilitor, și încă mai amar.”

Corbii și barza

Pe o câmpie
Mare, bogată,
Urmă odată
O bătălie
Aspră, cumplită, neasemănată,
Încât cadavre nenumărate
Zăceau grămadă neîngropate.
Corbii îndată luară știre;
Lacomi de pradă, ei năvăliră,
Și cu grăbire
Aci sosiră.
Și după ce mâncară, și după ce băură
Mult sânge, începură
C-un glas îngrozitor
Să cânte cina lor.

Barza cea simțitoare,
Care pe om iubește
Și-n preajmă-i se nutrește,
Văzându-i, de departe
Le strigă: „Cum se poate
Așa nerușinare?

E locul pentru cină? e ora de plăcere,
Pe un pământ de doliu, în ziua de durere?
Mumele își plâng fiii;
Izvorul bogăției,
Câmpul, e ruinat,
Iar voi vă îndopați,
Și cântați!”

– „D-aceasta ne iertați –
Răspunse deodată,
Ceata întunecată –
Omului cât îi place
Poate fi ruinat,
Dar noi suntem în pace
Și mult ne-am îngrășat.”

Acei ce de-a țării grea soartă profitară,
Ce de streini în posturi, în ranguri se-nălțară,
Ce prin trădări, basețe, sânt astăzi mari, bogați,
Poate și decorați,
După a mea părere, sânt corbi nerușinați.

Cucul

Cucul, pasere proastă, dar plină de mândrie,
Socotind c-al său nume
Este vestit în lume,
Hotărî să mai facă vreo călătorie,
Ca s-adune respecturi, și însuși să privească
Cu ce chip îl slăvește nația păsărească.
Plecă: dar abia merse până-n vecinătate,
Și găsi felurimi de păsări adunate,
Care din întâmplare
Se-ntrecea la cântare.
Stătu să le asculte: toate pe rând cântară,
Care prost, care bine, talentul și-arătară.
Iar bieteii coțofene îi cerură iertare
Că nu-i dau ascultare:
Îi ziseră: „Taci, soro, te roagă obștea noastră:
Despre cântec, ne iartă, ești ca un cuc de proastă”.
Astfel păți și cioara; în răs ea fu luată,
Și cu un cuc nemernic de toate comparată.
De asemenea cinste cucul supărat foarte,
Se duse mai departe;
Dar oriunde mergea,
Nimic alt n-auzea.

În sfârșit obosit,
Și deznădăjduit,
La cuibul său veni,

Făr-a se mai opri.

Puii cât îl zăriră

Pe loc îl ocoliră;

Apoi îl întrebară:

„Ce mai veste p-afară?”

„Urâtă – le răspunse – și vrednică de jale:

Am umblat multe locuri, dar nu m-am mulțumit.

Toate îmi par schimbate și toate merg la vale,

Păsările sânt bete și lumea-a nebunit.”

Tot omul despre sine lesne se amăgește.

Nimenea nu își este aspru judecător,

Dar judecata obștii e o învățătură.

Mulți ce se cred pe sine un ce rar în natură

Mai lesne zic că lumea nu știe ce vorbește,

Decât să va să-și simtă nimicnicia lor.

Dervișul și fata

Se povestește cum că odată
Un derviș pustnic, om curios,
S-amorezase, văzând o fată
Cu trup subțire, cu chip frumos.
Dintr-una-ntr-alta vorba aduse
Și în stil neted patima-și spuse,
Zicând: „Ascultă, eu te iubesc,
Și pentru tine mult pătimesc”.
Stilul acesta, adevărat,
Nu mi se pare prea minunat;
Dar pentru-un pustnic trăit departe
De ale lumii valuri deșarte,
Putem să zicem că nu e prost.
Fata răspunse: „Poate-aș fi fost
Destul de bună ca să te crez,
Dar aste haine bisericesti
Nici n-au a face cu ce-mi vorbești;
Ș-apoi de barbă mă-nfiorez”.
Pustnicul nostru pe loc se duse,
Își rase barba, se pieptănă,
Nemțește bine se îmbracă,
Ș-o pălărie în cap își puse.

Veni la fată: „Cum ți se pare?
O-ntrebă. Spune-mi, mai te-ndoiești?
Vezi ce putere amorul are?
Mi-am lăsat legea; alt mai voiești?”
„Nu voi nimica, atunci ea zise;
Credincios mie cum o să-mi fii,
Când jurăminte în ceruri scrise
Și a ta lege nu poți s-o ții?”

Fata avea dreptate de nu vrea să-l asculte.
Cine-a făcut o crimă poate face mai multe.

Dreptatea leului

Leul, de multă vreme, ridicase oștire,
Să se bată cu riga ce se numea Pardos;
Căci era între dânșii o veche prigonire,
Și gâlcevire mare, pentru un mic folos.
Vrea, adică, să știe
Cui mai mult se cuvine
Să ție pentru sine
Un petec de câmpie
Și un colț de pădure, de tot nensemător,
Ce despărțea ținutul și staturile lor
Acum sânge mult curse, și multe luni trecură,
Făr-a se putea ști
Cine va birui.
Elefantul năsos,
Și bivolul pieptos,
Cu lupul coadă-lungă
Multe izbânzi făcură.
Fieșcare tulpină era plină de sânge.
Ici se vedea un taur jumătate mâncat;
Lângă el un tovarăș ce zbiară și îl plânge;
Colo, un porc sălbatec fără două picioare;
Și mai la vale, vulpea se tăvălește, moare,

Oftând după curcanii ce încă i-au scăpat!
Iar mai vrednic de jale era viteazul urs,
De două coarne groase în inimă pătruns.
Leul, văzând că lupta nu se mai isprăvește,
Trimise la maimuță, vestită vrăjitoare,
Ce spun că știa multe, și că proorocea
Întâmplările toate, după ce se trecea;
Trimise, zic, la dânsa să-i facă întrebare,
Cum poate să ajungă sfârșitul ce dorește.
Ea se puse pe gânduri, tuși, apoi răspunse,
Rozând cu mulțumire darurile aduse:
„Ca să poată-mpăratu lesne să biruiască,
Trebuie să jertfească
Pe acel ce în oaste e decât toți mai tare,
Mai vestit în războaie, mai vrednic și mai mare.”
Auzind astea leul strânse a sa oștire:
„Lighioanelor! zise, viu să vă dau de știre
Că astăzi din noi unul trebuie să murim:
Așa va proorocul. Rămâne-acum să știm
Cine este mai tare.
Cât pentru mine unul, cum vreți... dar mi se pare
Că nu prea sânt puternic, căci pătimesc de tuse.”
Vulpea era aproape: „Ce-are a face! răspunse,
Înălțimea ta ești

Oricât de slab poftești.”

– „Dar și puterea noastră

E îndestul de proastă”,

Strigară tigrii, urșii, și cu un cuvânt toate

Lighioanele–acelea ce erau mai colțate.

„Nu rămâne–ndoială”, le răspunse–mpăratul.

Iepurele, sârmanu – crez că–l trăgea păcatul,

Sau păcate mai multe

De moșii lui făcute –

Veni să–și dea părerea. Dar toți, cât îl zăriră,

Asupra–i năvăliră.

„Ia vedeți–l! strigară. Cu bună–ncredințare

El este cel mai tare!

S–ascundea urecheatul, și nu–i plăcea să moară

Ca să ne facă nouă biruința ușoară!

Pe el, copii! Luați–l: el are să–mplinească

Ce ne–a zis proorocul din porunca cerească!”

Câinii atunci săriră

Și–n grab ți–l jupuiră.

Se află vreo țară, unde l–așa–ntâmplare

Să se jertfească leul? Nici una, mi se pare.

Nu știu cum se urmează, nu pricep cum se poate,

Dar văz că cei puternici oriunde au dreptate.

Elefantul

În vremea de demult, dobitoacele toate,
De împăratul Leu sătule, dezgustate,
Își aleseră lor
Un alt stăpânitor,
Pe domnul Elefant, cu nasul învârtit,
Puternic îndestul, dar însă necioplit,
Și de cap tare, gros, cât vreți să socotiți.
Însă ca să puteți să vi-l închipuiți,
Mă grăbesc să vă spui
O judecată-a lui.
Noul stăpânitor,
Cât s-a orânduie,
Puse-n slujbă pe boi,
Iar lupu mîncător
Se făcu favorit
Și ministru la oi.
Vă las să judecați,
Câți miei fură mîncăți,
Și câte oi slutite
De fiarele cumplite!
În zadar fac strigare
Oile-mpovărate,

Chip nu e de scăpare,
Și plângeri necurmăte
Ce vin de pe la turme
Răul nu pot să-l curme.
Lupul dar își urmează
A sa nelegiuire,
Căci de ce se lucrează
Craiul n-are de știre;
Ba câte lupul spune
Le ia toate de bune.
A! când o să ne vie
O zi de bucurie,
Zi foarte așteptată
Și scumpă în nevoi,
Ca să vedem odată
Pe lupi mâncați de oi?
„O! asta nu se poate”,
Zic unii-alți în lume.
Domnii mei, se pot toate,
Deși le spui drept glume.
Apoi, știți dumneavoastră
Că oaia este proastă,
Și că nădejduiește
Acea ce dorește.

Eu cu încredințare
Am auzit odată,
La o turmă cam mare,
O vorb-ășa ciudată.
Dar cum poci ști ce spune
Oile între ele?
Pentru astă minune
Am cuvintele mele.

Acum, să venim iar la vorba începută:
Văzând bieteles oi că toate o să piară,
După lungi chibzuires s-aleseră o sută
Și merseră la crai izbăvire să ceară.
Craiuș sta ocolit d-o numeroasă curte:
Cerbii cu coarne lungi, urșii cu coade scurte
Alcătuia un ștab vrednic a fi privit.
Un berbeces-nvățat, ce știa să citească,
Se-nfățișă smerit și-ncepu să vorbească:
„Ne rugăm să ne-ascultați, craiușes strălucit!
Și să întorci spre noi mila mărieș-tale.
Starea-n care ne-aflăm e vrednică de jale,
Pentru că domnuș lup, ministru ce ne-ai dat,
În loc a ne păzi, de tot ne-a-mpuținat.”

Domnul lup, întrebat,
Răspunse cu glas mare:
„Stăpâne luminat!
Nici un cuvânt nu are:
Când le-am năpăstuit?
Când am scos biruri grele?
Eu iau obicinuit
De oaie câte-o piele.
Dar prostimea ciudată
Așa e învățată,
Și fără-a ști ce cere
Va nencetat să zbiere.”

Mărețul elefant, după ce se gândește,
Dă de trei ori din cap și lupului vorbește:
„Ascultă – zice – și ia aminte
La ale noastre crăiești cuvinte.
Cât pentru-o piele, trecă și meargă,
Fiindcă singur spui c-ai dreptate.
Dar pentru c-astăzi oaia aleargă
La mila noastră, care mult poate,
O iert; de dajdii fie scutită;
Ale ei plângeri voi să le-ascult;
Și decât pielea obicinuită
Să nu poți cere un păr mai mult.”

Iepurele, ogarul și copoiul

Calitățile noastre cele mai lăudate
Ne sânt ades în lume drept crime reproșate;
Aceasta se întâmplă de câte ori prin ele
Oprim executarea intențiilor rele.
Iepurele odată
Fu tras la judecată
De un ogar. În tufe atuncea prezida
Copoiul, și sentințe fără apel el da.
Ogarul către el așa se adresă
Și-n limba lui strigă:
„O, tu ce prezidezi senatul cel câinesc,
Te rog să mă ascuți: eu viu să jeluiesc
De acest ticălos,
Ce sufletul mi-a scos.
Căci vrând a-l întâlni, pe deal sau pe câmpii,
El fuge parc-ar fi gonit de vijelii;
Ș-apoi n-aleargă drept,
Cu el să poți da piept,
Ci merge tot cotiș
Și sare curmeziș;
C-un cuvânt, n-are pas, nici umblet creștinesc.
Dar ce să mai vorbesc,

Când chiar măria-ta, d-o fi cum am aflat,
Ai fost adeseori de dânsul înșelat?”
„Destul – lătră atunci copoiul cafeniu –
Pe el nici îl ascult, purtările-i le știu,
Orice pentru el crez, și iată-l osândit
Să fie jupuit.
Carnea va rămânea pentru judecător,
Iar labele vor fi pentru jeluitor.”

Lebăda și puii corbului

Lebăda odată-aflase
(Însă cum se întâmplase,
Nu pot să vă dau cuvânt)
Cum că într-un colț de lume,
Într-un loc cu mare nume,
Și pe un frumos pământ,

Niște păsări osândite,
Corbi de câțiva ani numite,
În primejdie trăiesc.
Lebedele au din fire
O ciudată presimțire,
Care este dar ceresc.

Așa, să le izbăvească,
Cu o râvnă părintească,
Ea plecă până în zori.
Ajungând într-o livede,
În culcuș de vulpe vede
Pui de corb nezburători,

Care într-o vizuină

Petrecea ca în grădină,
 De-a lor soartă mulțumiți.
 Pasărea cea albă-ndată
 Către dâșii se arată,
 Zice: „Puilor iubiți!

Soarta voastră e de milă:
 Spuneți cum pe voi în silă
 Aici vulpea v-a adus?”
 Corbuleții în mirare
 Răspund iute, rîzînd tare:
 „Noi de voie ne-am supus.

Vulpe ce e, nu știm spune,
 Decît că năravuri bune
 Acea damă arăta:
 Că avea coadă pe spate,
 C-al ei păr în galben bate
 Și că ochi lucioși purta.

Ea când ne-a luat de-acasă,
 Ne-a spus că la a sa masă
 Are feluri de mîncări,
 Că e prinț de dobitoace,

Că pe noi va a ne face
Să ajungem la mari stări.

Ne-a mai spus că ne e rudă,
Că din vârsta cea mai crudă
Neamul nostru l-a iubit.
Ea, ca și al nostru tată,
Că ne tragem ne arată
Din vulturul cel slăvit.

Și adesea ne vorbește
Că din suflet se silește
A ne da slava dintâi.”
Lebăda strigă cu jale:
Sunteți pe a morții cale,
O, voi ai corbului fii!

Dar al vostru sec părinte
Cum nu și-a adus aminte
Ceea ce i s-a-ntâmplat,
Când își părăsi locașul
Și din gură lăsă cașul,
Iar de vulpe înșelat?”

Puii nebăgând-o-n seamă:
„Cale bună-i zic, madamă,
Noi nu știm ce ne vorbești.
Și prin astfel de cuvinte,
Să ne scoți acum din minte
Cam degeaba te silești.”

„Eu mă duc, lebăda zise,
Însă vouă vă sunt scrise
Multe rele să răbdați;
Căci prostia-vă cea mare,
Ca ș-a penii-ntunecare,
Nu se poate s-o spălați.”

Lișița, rața și gâsca

Spun că-n vara trecută o lișeță ș-o rață,
Ai lebedei de baltă consilieri privați,
Supt președința găștei s-au strâns de dimineață
Pe lac la Cișmegiu; acolo invitați
Erau din înalt ordin a hotărî în sfat
O pricină de stat,
Adică prin dezbateri adânc să chibzuiască
Pentru un pește mare, cu ce sos să-l gătească.
Căci lebăda gătoasă
Voia să dea o masă;
Mare le fu gâlceava și lungă convorbirea:
Prezidentul le zise: „Fraților senatori!
Să lăsăm chibzuirea,
Pricina, cum să vede, e foarte delicată,
Și dup-a mea părere trebuie amânată:
Veniți mâine în zori.”
Propunerea aceasta cu toți o aplaudară
Și pentru-ntâia oară
Pe gâscă lăudară
Pentru a ei idee, apoi se risipiră
Și a doua zi iară l-același loc veniră.
Pân-a doua zi însă știți ce s-a întâmplat?

Fiind vară și soare și o căldură mare,
Peștele s-a stricat
Și racii l-a mâncat.

Cuvintele-aci scrise să nu vă pară glume;
Consiliuri d-acestea vedem destule-n lume,
Și la noi mai ales
Se-ntâmplă foarte des.

Lupul moralist

V-am spus, cum și se pare, de nu îți fi uitat,
Că lupul se-ntâmplase s-ajungă împărat.
Dar fiindcă v-am spus-o, voi încă să vă spui
Ceea ce s-a urmat subț stăpânirea lui.
Auzind împăratul că-n staturile sale
Fac năpăstuiți multe păroșii dregători,
Că pravila stă-n gheare, că nu e deal sau vale
Unde să nu vezi jertfe mai mulți prigonitori,
Porunci să se strângă obșteasca adunare,
Lângă un copaci mare;
Căci vrea pe unii-alții să îi cam dojenească,
Și-n puține cuvinte,
Să le-aducă aminte
Datoriile lor.
Toți se înfățișară: și-nălțimea lupească
Începu să vorbească
C-un glas dojenitor:
„Domnilor de tot felu! Bune sânt astea toate?
Datoriile slujbei astfel le împliniți?
Nu aveți nici sfială, nici frică de păcate,
Să faceți nedreptate și să năpăstuiți?
Toate slujbele voastre țara vi le plătește;

Încă, pe la soroace,
Câte un dar vă face.
Dar reaua nărvire,
Ce o aveți din fire,
Nu se tămăduiește.
Vedeți cu ce morți grele
Se isprăvesc din lume
Și cum lasă rău nume
Acei care fac rele.
Gândiți-vă că poate veți da cuvânt odată.
La-nalta judecată.
Gândiți-vă la suflet, și luați de la mine
Pildă a face bine.”
Ăst cuvânt minunat,
Pe care domnul lup auz că l-a-nvățat,
Trecând pe lângă sat.
La ziua unui sfânt, când preotul citea
Și propovăduia,
Pe mulți din dregători, să plângă i-a-ndemnat.
„E! ce ați hotărât, jupâni amplotiați?
are-o să vă-ndreptați?”
Îi întrebă atunci înălțimea-mblănită,
Ce purta o manta de oaie jupuită.
„Spuneți, o să schimbați purtarea-vă cea proastă?”

– „Să trăiți la mulți ani, dobitocia-voastră,
Răspunse un vulpoi, în slujbe lăudat;
Ne poate fi iertat,
Să vă-ntrebăm smerit, de vreți a ne-arăta,
De unde-ați cumpărat postavul de manta?”

Când mantaua domnească este de piei de oaie,
Atunci judecătorii fiți siguri că despoaie.

Măgarul răsfățat

Un măgar văzu odată
P-al său stăpân că dormea,
Și s-apropie îndată
Binișor a-l mângâia.
Dar să știți că dinainte
Era trist și supărat,
Căci vedea cu ce cuvinte
Mângâia învederat
Un cățeluș mic de casă,
Glume, jocuri ce-i făcea,
Și cu dânsul tot la masă
Ziua și noaptea petrecea;
„O ! ce rea nenorocire !“
Își zise bietul măgar,
„De ce astă osebire ?
Are potaia vreun dar ?
Eu alerg până seara,
Că muncesc neconținut,
Ar cu boii toată vara,
Și de fân chiar sunt lipsit,
Ba adesea și ciomege
Pe spinare cam câștig

Aceasta este a mea lege,
Să mă ierte, surda strig
Blestematul de câine,
Căci îi joacă împrejur,
Îi dau cea mai bună pâine
Și pe mine toți mă-njur.
Dacă lingușirea este
Mijlocul d-a-nainta,
Să mă duc fără veste
Ca dânsul a-i sălta“
Cugetând astfel în sine,
Vine, calcă-ncetișor,
Și când s-apropie bine,
Îl lovește c-un picior
Atât de greu în spinare
(Ba încă alăturând
Drăgăstosul glas ce are,
Ca mai mult să-i placă vrând),
Încât omul de mirare,
De durere stăpânit,
Strigă, se vaită tare:
„Săriți, că m-a prăpădit !“
Slugele alerg îndată,
Pe jupân îl ciomăgesc,

Că e măgar îi arată
Cu tufele-i mulțumesc.

Nu siliți natura;
Veți fi neplăcuți
Cu talentul care
Nu sunteți născuți.

Eliezer și Neftali, 1832

Mielul murind

Fiu al unui berbece care de mult murise,
Un miel se bolnăvise,
Mușcând din întâmplare
O-nveninată floare
Sau iarbă, nu să știe;
Destul că a lui moarte
Nu mai era departe.
Acum el își făcuse datoriile toate
Câte și le fac mieii în ceasul cel cumplit.
Mumă-sa cu durere
Începuse să zbiere;
Îl săruta, sârmana, plângând neconținut,
Și-i zicea: „Ce mi-e bună viața fără tine?
Cui mă lași, fătul meu?
Spune tată-tău, dragă, că viu curând și eu,
Căci pe această lume nu mai aștept vrun bine!”
„Dar ce să-i răspunz, mamă – întrebă micul miel –
De-mi va face-ntrebare
Despre a turmei stare?
Tu știi bine că el
Iubea mult să vorbească
De dulăii din turmă și de ceata lupească.”

– „Spune-i că turma toată zace de rea gălbează;
Că are șapte doctori ce prea rău o tratează.
Mai spune-i că ciobanul a pus pe un nepot,
Ce tată-tău-l cunoaște, îngrijitor la turme,
Ca să stârpească-abuzul și relele să curme;
Atâta spune-i numai și-nțelege el tot.”

După acei din preajmă care îi ocolesc,
Poți judeca prea lesne pe cei ce cârmuiesc.

Mierla și bufnița

Într-o pădure deasă, de cetăți depărtată,
Mierla se-ntâlne seara cu bufnița umflată.
„Prietenă – îi zise – ți-aș face o-ntrebare,
Daca a mea-ndrăzneală n-aduce supărare.
Spune-mi, mă rog, lumina de ce nu-ți e plăcută,
De ce stai toată ziua ascunsă, nevăzută?
Nu cunoști, cum se vede, razele dimineții,
Dulceața primăverii, plăcerile vieții.
Poate ești rușinoasă, și crezi că nu cânti bine:
Dar eu și alte păsări mai vrednici decât mine
Îți vom da-nvățătură, și vom pune silință
Să-ți mai subțiem glasul cât va fi prin putință.
Vino mâine la mine să mergem la plimbare,
Ca să faci cunoștință cu o privighitoare.”
Bufnița îi răspunse: „Îți mulțumesc, iubită,
Eu cu soarele vostru nu sânt obicinuită;
Îmi supără vederea. Lumea o să mă vază,
Însă, când m-oi deprinde cu a luminii rază.”
Mulți zic că neamul nostru nu este încă-n stare,
Ca altele, să facă cercări de-naintare,
Că-nvățătur-adâncă, idei, filosofie
Sânt prea vătămătoare l-a lui copilărie,

Declamația-aceasta, pompoasă, îngâmfată,
De vreți, poate să fie despoților iertată:
Numai lor le e bună a unui neam orbire,
Căci nu-l lasă să-și vază a sa nenorocire:
Dar în gura acelor ce-o zic pe dinafară,
Sau e o nerozie, sau este o ocară.
Noi le-am putea răspunde puținele cuvinte
Bufniței adresate de mierla cea cuminte:
„Ai vorbit de minune! Dar ia spune-mi, vecină,
Dacă măcar cercare tu nu faci vreodată
Să scoți cel puțin capu din noaptea-ntunecată,
Apoi cum te-i deprinde cu soare, cu lumină?”

Nebunia și amorul

În niște fabule un poet scrie
Că Nebunia și pruncu-Amor
Se jucau singuri pe o câmpie,
În primăvara vieții lor.
Știți că copiii cu înlesnire

Găsesc sujeturi de neunire;
Ei dar odată se gâlcevără
Pentru o floare ce întâlneală.
Striga Amorul în gura mare;

Cealaltă, însă, minut cumplit!
Îl izbi-ndată atât de tare,
Cât de lumină ea l-a lipsit.
Adânc copilul simți durere,
Rămânând astfel fără vedere.
Trista lui mumă jalbă pornește

L-al său părinte, stăpân ceresc:
Va răzbunare, se tânguește;
Cu ea toți zeii compățimesc.
Mars și Apolon, mai c-osebire,

Arată mumei a lor mâhnire.
S-adună sfatul cel fără moarte

Și hotărâra în obștea lor
Ca Nebunia în veci să poarte,
Să cârmuiască pe orbu-Amor.
Această dreaptă, grea osândire.
Din ziua aceea luă-mpunire;
Din ziua aceea sunt împreună,
Și Nebunia-l ține de mână.

Oglindele

Am citit altădată, nu mai știu în ce carte,
Că într-o țară mare, de aici nu departe,
Plăcuta frumusețe trecea de urâciune:
Câți se-ntâmpla s-o aibă se socotea slutiți;
Iar frumoși de minune
Se socotea aceia ce era mai pociți.
Oglinzi ca să se vază nu se afla în țară,
Și era poprit lucru să s-aducă d-afară.
Așa fieștecine
Socotea despre sine
Ceea ce auzea,
Căci chiar undele gârlei ce curgea prin cetate
Era atât de negre ș-atât de-ntunecate,
Încât nu putea omul nici umbra a-și vedea.
Dar după multe zile și vreme-ndelungată,
O corabie mare, cu oglinzi încărcată,
Trecând pe lângă țara de care vă vorbesc,
O apucă furtuna, o furtună cumplită,
Sau ca să zic mai bine, furtună norocită,
Pricină de prefaceri, de un folos obștesc;
Și pentru-al obștei bine, o pagubă oricare
Nu mi se pare mare,

Mai vârtos când acesta nu s-atinge de mine.
Împinsă de talazuri, corabia slăbită
Se sfărâamnă, dar marfă puțină s-a-necat;
Oglindele mai toate le scoase la uscat.
Locuitorii țării,
Câți se afla atuncea pe țărmurile mării,
Cu toții alergară,
Și-n grab le adunară.
Se priviră în ele, și cuprinși de mirare
Văzură adevărul, mulți însă cu-ntristare.
Dar aflând dregătorii minunea întâmplată,
Porunciră îndată
A se sparge cu pietre ș-a se desființa
Oglindele acelea oriunde s-ar afla.
Multe se sfărâmară, dar ascuseră multe
Acei care porunca nu vrură s-o asculte.
Și din vremea aceea toți oamenii frumoși
Arăt câte-o oglindă acelor urâcioși.

Papagalul și celelalte păsări

Lăsând a sa colivie,
În pădure vru să vie
Papagalul-a se plimba;
Și îndată ce ajunse
Să judece el se puse
Păsările ce cânta.
Că deloc nu suie bine,
Că glasul ei prea lung ține,
Filomelei tot zicea.
Și așa pe orișicare
Pasăre mică sau mare
El să tacă le făcea.
Dar odată supărate,
Păsările adunate,
Împotriva lui strigând,
Merseră ca să vorbească
Cu dânsul, și să-l silească
Să cânte ceva, zicând:
„Cântă dar tu, împărate;
Fă această bunătate,
Un exemplu să ne dai:
Căci din a ta șuierare,

Socotim cu-ncredințare
Că prea minunat glas ai.”
El atunci stă la-ndoială,
Și prea cu multă sfială
Le răspunde c-un cuvânt:
„Domnilor! eu rîz prea bine
De-alții; iar cât pentru mine,
Deloc cântăreț nu sînt.”

Pisica sălbatică și tigrul

Lăsând a sa colivie,
În pădure vru să vie
Papagalu-a se plimba;
Și îndată ce ajunse
Să judece el se puse
Păsările ce cânta.
Că deloc nu suie bine,
Că glasul ei prea lung ține,
Filomelei tot zicea.
Și așa pe orișicare
Pasăre mică sau mare
El să tacă le făcea.
Dar odată supărate,
Păsările adunate,
Împotriva lui strigând,
Merșeră ca să vorbească
Cu dânsul, și să-l silească
Să cânte ceva, zicând:
„Cântă dar tu, împărate;
Fă această bunătate,
Un exemplu să ne dai:
Căci din a ta șuierare,

Socotim cu-ncredințare
Că prea minunat glas ai.”
El atunci stă la-ndoială,
Și prea cu multă sfială
Le răspunde c-un cuvânt:
„Domnilor! eu râz prea bine
De-alții; iar cât pentru mine,
Deloc cântăreț nu sânt.”

Porcul liberat

Când s-au liberat țiganii, în anul de la Hristos
 O mie și ... nu știu câte, unul din ei, omenos,
 Vru și el să libereze pe un porc ce el avea,
 Și în jug de multă vreme lângă șatră îl ținea.
 Îl chemă dar și îi zise : - „Porcule, purcelul meu,
 Cunosc însumi, din cercare, jugul cât este de greu.
 De aceea te fac liber ; d-acum poți viețui
 Oricum ți-o plăcea, și hrana singur a ți-o dobândi.“
 - „Să trăiești ! însă stăpâne, în grădini poci eu intra,
 Pepeni, dovlecei și verze fără grijă a mânca?“
 - „Ba nu, astea sunt oprite.“ - „Așadar îți mulțumesc,
 Cu un sfert de libertate, drept să spui, nu mă-nvoiesc.
 Ba crez chiar că e rușine, când toți porcii au trăit
 La coșare în robie, să ies eu mai osebit,
 Să-mi ridic mai pe sus botul și de treapta lor să fug,
 Și-apoi ce ar zice boii văzându-mă fără jug?“

Unii-nțeleg libertatea ca porcul cel țigănesc;
 Alții, deprinși cu robia, de ea greu se despărțesc.

Privighetoarea în colivie

O cântăreață privighetoare,
De mică prinsă, stă la închisoare,
Și colivia i-era locaș.
Vreme la mijloc multă trecuse,
Dar ea să uite tot nu putuse
De unde-a luat-o omul vrăjmaș.

Nencetat tristă gândea cu jale
L-a tinereții veselă vale,
L-acele crânguri, l-acel izvor,
Unde l-a nopții lină tăcere
Ea a vieții cânta plăcere,
Razele zilei, dulcele-amor.

La câte păsări sunt zburătoare,
Sloboda viață e lucru mare;
Natura este patria lor.
Așa și mica pasărea noastră,
Care de minte era cam proastă,
Căta mijloace să scape-n zbor.

Astă dorință e lăudată,

Când e-ntărită pe judecată
Și când folosul e prevăzut;
Dar ea uitase că mai-nainte
O-nștiințase un pui cuminte
Că vrând să zboare mulți au căzut.

Ea n-avea aripi. Fără mijloace,
O păsărică ce poate face,
Decât supusă soartei a fi,
Sau să aștepte până să-i crească
Smulsele aripi, și să găsească
Noi mijloace de a fugi?

Astfel pe dânsa o sfătuiește
O rândunică ce o iubește
Și care gândul ei îl știa.
Exemple multe des îi tot spune
Și îi arată cu dovezi bune
C-acum să scape nu va putea.

Dar tinerețea neînțeleaptă
Poveți n-ascultă, vremi nu așteaptă;
Toate-nainte-i jucării sânt.
Printre zăbrele ea se strecoară,

Puțin se-nalță, de-o palmă zboară,
Și cade-ndată jos pe pământ.

Privighetoarea și măgarul

Nenorocita privighitoare
Cânta-n pădure a ei durere,
Natura-ntreagă da ascultare,
Tot împrejur-i era tăcere.

Alții în locu-mi ar descrie poate
Acele tonuri neimitate,
Glasul acela-nmlădiator,
Ce c-o-ntorsură lină, ușoară,
Treptat se urcă și se coboară,
Plin de simțire, plin de amor.

Eu vă spui numai că despărțirea
Și suvenire pline de jale,
Că nedreptatea, nelegiuirea
Era subiectul cântării sale.

Un măgar mare ce-o ascultase,
Și ca un aspru judecător
Capul pleoștise, sau ridicase
Câte-o ureche-n semn de favor,

Ieși-nainte să-i dea povață,
 Și c-o neroadă încredințare:
 „Am fost – îi zise – aci de față,
 Dar, zău, nu-mi place a ta cântare.

Cu toate-acestea, am nădejdi bune,
 De nu îți pare lucru prea greu,
 La niște reguli a te supune,
 Luând de pildă cântecul meu.”

Atunci începe cu bucurie
 Un cântec jalnic și necioplit,
 Încât de aspra lui armonie
 Toată pădurea s-a îngrozit.

Privighitoarea, fără sfială,
 Zise: „Povața e în zadar;
 Căci d-aș urma-o, nu e-ndoială
 Că eu în locu-ți n-aș fi măgar”.

Privighetoarea și păunul

Filomela drăgăstoasă
Văzând vremea cea frumoasă,
Zile dulci de fericiri,
Povestea cu întristare
La eho răscântătoare
Tristele-i nenorociri.
Atunci însă deodată
Un păun i se arată
(Domn era într-acel loc).
Veni plin de supărare;
Mânios și c-un ton mare
Astfel îi vorbi pe loc:
„Nu vezi că nu-ți șede bine,
Că nici nu ți se cuvine,
Cu acel cioc urâcios,
Cu a ochilor grosime,
Cu a penii-ntunecime
Să cânți în ăst crâng frumos?
Frumusețea cu dreptate
Cât va vrea a cânta poate,
Pe ea cântece n-o stric:
Dar tu cum n-ai stîmpărare?

Eu sânt frumos de mirare,
Și tot nu vorbesc nimic.”
Filomela îi răspunde:
„Iartă-mă, nu poci ascunde,
Frumoasă de loc nu sânt;
Și de cânt câteodată
În pădurea adâncată,
Soarta mea este de cânt.
Tu însă, ce cu mândrie
Astfel îmi poruncești mie
Și atâta zgomot faci,
Tu nu cânți, căci n-ai putere,
Și singura-ți mângâiere
Este căci gândești că placi.
Trupul tău frumos s-arată,
Și cu coada-ți lăudată
Poate mult să strălucești:
Dar amorul vederi n-are;
La auz s-aduci mirare,
Asta vezi să dobândești.”

Șarlatanul și bolnavul

La un neguțător mare
Căruia vederea-i slăbise
Fără nici o invitare
Un doctor vestit venise.
Când zic vestit, se-nțelege că nimeni nu-l cunoștea,
Însă avea atestate
Numai în aur legate,
Diplome ce-n academii luase, cum el zicea,
Prin țări care niciodată
Nu au figurat pe hartă,
Dar care cu bună seamă el nici le-ar fi părăsit,
D-ar fi mai avut acolo vrun bolnav de lecuit.
Bunul pățimaș îl crede,
Doctorul vreme nu pierde,
Ci-l unge c-o alifie, apoi la ochi l-a legat,
Apoi după ce îi spune din partea lui Ipocrat
Că are să șază astfel o săptămână deplin
Întinde mâna... pe masă era un frumos rubin,
Inel de formă antică, vechi suvenir părintesc;
Doctorul îl ia, se duce, și ca să vă povestesc
Mai pe scurt, el vine iară a doua și-a treia zi,
Și nencetat, totdeauna, la orice vizită nouă,

Luă câte unul-două

Din lucrurile mai scumpe câte în casă găsi.

Când se-mplini săptămâna, pe bolnav îl dezlegă:

„Uite-te, cum ți se pare, și cum vezi?” îl întrebă.

„Cum văz? răspunse bolnavul, împrejurul său privind,

Și din averile sale nimica nemaizărind.

Cum văz? nu știu, frate, atât numai poci să zic

Că din ce vedeam odată acum nu mai văz nimic.”

Cunosc patrioți politici, care-așa exploatez

Simplitatea populară, și ei singuri profitez.

Șoarecele și pisica

Un șoarece de neam, și anume Raton,
Ce fusese crescut su' pat la pension,
Și care în sfârșit, după un nobil plan,
Petrecea retirat într-un vechi parmazan,
Întâlni într-o zi pe chir Piscovici,
Cotoi care avea bun nume-ntre pisici.
Cum că domnul Raton îndată s-a gătit
Se o ia la picior, nu e de îndoit.
Dar smeritul cotoi, cu ochii în pământ,
Cu capu-ntre urechi, cu un aer de sfânt,
Începu a striga: „De ce fugi, domnul meu?
Nu cumva îți fac rău? Nu cumva te gonesc?
Binele șoricesc cât de mult îl doresc
Și cât îmi ești de scump, o știe Dumnezeu!
Cunosc ce răutăți v-au făcut frații mei,
Și că aveți cuvânt să vă plângeți de ei;
Dar eu nu sânt cum crezi; căci chiar asupra lor
Veneam să vă slujesc, de vreți un ajutor.
Eu carne nu mănânc; ba încă socotesc,
De va vrea Dumnezeu, să mă călugăresc.”
La ăst frumos cuvânt, Raton înduplecat,
Văzând că Dumnezeu de martur e luat,

Își ceru iertăciuni și-l pofti a veni
Cu neamul șoricesc a se-mprieteni,
Îl duse pe la toți, și îl înfățișă
Ca un prieten bun ce norocul le dă.
Să fi văzut la ei jocuri și veselii!
Căci șoarecii cred mult la fisionomii,
Ș-a acestui străin atâta de cinstit
Nu le înfățișă nimic de bănuit.
Dar într-o zi, când toți îi deteră un bal,
După ce refuză și limbi, și cașcaval,
Zicând că e în post și nu poate mânca,
Pe prietenii săi ceru a-mbrățișa.
Ce fel de-mbrățișări! Ce fel de sărutat!
Pe câți gura puneă,
Îndată îi jertfea;
Încât abia doi-trei cu fuga au scăpat.

Cotoiul cel smerit
E omul ipocrit.

Toporul și pădurea

Minuni în vremea noastră nu văz a se mai face,
Dar că vorbea odată lemne și dobitoace
Nu rămâne-ndoială; pentru că de n-ar fi,
Nici nu s-ar povesti.
Și caii lui Ahil, care proorocea,
Negreșit că au fost, de vreme ce-l trăgea.
Întâmplarea ce știu și voi s-o povestesc
Mi-a spus-o un bătrân pe care îl cinstesc
Și care îmi zicea
Că și el o știa
De la strămoșii lui,
Care strămoși ai lui zicea și ei c-o știu
De la un alt strămoș, ce nu mai este viu
Și p-ai cărui strămoși, zău, nu poci să vi-i spui.
Într-o pădure veche, în ce loc nu ne pasă,
Un țăran se dusesse să-și ia lemne de casă.
Trebuie să știți, însă, și poci să dau dovadă,
Că pe vremea aceea toporul n-avea coadă.
Astfel se încep toate: vremea desăvârșește
Orice inventă omul și orice duhul naște.
Așa țăranul nostru, numai cu fieru-n mână,
Începu să slutească pădurea cea bătrână.

Tufani, palteni, ghindarii se îngroziră foarte:
 „Tristă veste, prieteni, să ne gătim de moarte –
 Începură să zică – toporul e aproape!”
 – „E vreunul d-ai noștri cu ei să le ajute?”
 Zise un stejar mare, ce avea ani trei sute
 Și care era singur ceva mai la o parte.
 – „Nu”. – „Așa fiți în pace: astă dată-avem parte;
 Toporul și țăranul alt n-o să izbutească,
 Decât să ostenească.”
 Stejaru-avu dreptate:
 După multă silință, cercări îndelungate,
 Dând în dreapta și-n stânga, cu puțină sporire,
 Țăranul se întoarse fără de izbutire.
 Dar când avu toporul o coadă de lemn tare,
 Puteți judeca singuri ce tristă întâmplare.

Istoria aceasta, d-o fi adevărată,
 Îmi pare că arată
 Că în fieșce țară
 Cele mai multe rele nu vin de pe afară,
 Nu le aduc streinii, ci ni le face toate
 Un pământean d-ai noștri, o rudă sau un frate.

Uliul și găinile

Ion prinse un uliu și, ducându-l acasă,
Îl legă cu o sfoară,
Lângă coteț afară.

De o vecinătate așa primejdioasă
Găini, cocoși și găște întâi se îngroziră,
Dar cu-ncetul, cu-ncetul se mai obișnuiră,
Începură să vie cât coala să-l privească,
Încă și să-i vorbească.

Uliul cu blândețe le primi pe toate;
Le spuse că se crede din suflet norocit
Pentru vizita-aceasta cu care l-au cinstit.
Dar îi pare rău foarte căci el însuși nu poate
La dumnealor să vie,
Vizita să le-ntoarcă după-a sa datorie.

Mai adăugă însă că dacă dumnealor
Îi vor da ajutor
Ca să poată scăpa,
El le făgăduiește

– Și Dumnezeu cunoaște cum vorba și-o păzește –

Că la orice primejdii va ști a le-ajuta:
 Încă din înălțime, el le va da de știre,
 Când asupra-le vulpea va face năvălire.

Astă făgăduială

Nu mai lăsă-ndoială;

Și găinile proaste, ce doreau să găsească

Pe cineva destoinic să va să le păzească,

S-apucară de lucru: azi, mâine, se-ncercară,

Și cu ciocuri, cu unghii, abia îl dezlegară.

Uliu-și luă zborul. Dar se întoarse-ndată

Și răpi o găină, pe urmă două, trei,

Pe urmă câte vrei.

„Ce pază este asta? strigă una cu jale,

Vorba măriei tale

Era să ne păzești,

Iar nu să ne jertfești.”

– „O! eu știu foarte bine cuvântul ce v-am dat,

Și ce fel m-am jurat.

Dar când mă juram astfel, eram legat, supus,

Acum însă sunt slobod și vă vorbesc de sus”.

Eu, de-aș fi fost găină, nu l-aș fi slobozit:

Dumnealor au făcut-o și văz că s-au căit.

Uliii sunt cinstiți,

Când sunt nenorociți.

Ursul și lupul

Împărăția dobitocească,
Ca și a noastră cea omenească,
Statornicie vecinică n-are:
Toate supuse sânt la schimbare!

Din mână-n mână sceptrul se plimbă.
Cel de ieri mare astăzi e mic;
Leu pe urs bate, urs pe leu schimbă,
Dintr-o întâmplare prea de nimic.

De curând ursu pe leu schimbase,
Și pe domnescul tron înălțat,
Cârma în labe tare-o luase,
Și cu verzi tufe sta-ncoronat.

Dator eu însă sânt a vă spune
Că ursu-acela, măcar că urs,
Dar simtimente avea preabune:
D-al obștei bine era pătruns.

Fiarele toate-ndată ce-aflară
Că le-a dat cerul un stăpân nou,

Să se închine lui alergară,
Una c-o vacă, alta c-un bou.

Lupul în urmă spre tron se duce,
Și după vechiul bun obicei
Măriei-sale plocon îi duce,
Și înainte-i pune doi miei.

Într-o frumoasă precuvântare,
Îi dovedește c-ar fi având
Niște hrisoave arătătoare
Ce-au făcut urșii, zău nu știu când.

C-aste hrisoave, pe piei de oaie
Scrise cu apă, spun lămurit
Cum au mers urșii la o bătaie,
Și câte mure ei au jertfit.

Cu plecăciune apoi i-arată
Cum că din suflet s-a bucurat
De întâmplarea cea minunată,
De-ncoronare când a aflat,

Cum că dorește supus să-i fie,

Că totdeauna el l-a iubit,
Că pentru dânsul vieți o mie
Să le jertfească e mulțumit.

Astfel de vorbe se zic în lume,
Însă drept formă se socotesc;
Căci fieșcine le ia de glume,
Care se uită cât se vorbesc.

Dar ursul crede, se amăgește,
În slujbe pune neamul lupesc:
Cum că prieteni are, gândește,
Care persoana lui o slăvesc.

După o vreme leul se scoală,
Tocmai când urșii mort îl credea,
După o mare și lungă boală,
Vine să-și ceară tronul ce-avea.

Locuitorii se îngroziră;
Veste se duse pân' la palat;
Lupii îndată la lei fugiră;
P-al lor prieten toți l-au lăsat.

Taurii numai, ce niciodată
A-i fi prieteni nu s-au jurat,
Peste cinci sute venită-ndată,
Pe crai și țară ei au scăpat.

Prea cu lesnire omul se-nșală!
Dar foarte mare face greșală
Cine la vorbe dă crezământ.
Faptele numai ne dovedește
Fieștecine cât prețuiește,
D-avem prieteni și care sunt.

Ursul și vulpea

„Ce bine au să meargă trebile în pădure,
 Pe împăratul tigru când îl vom răsturna
 Și noi vom governa –
 Zicea unei vulpi ursul – c-oricine o să jure
 Că nu s-a pomenit
 Un timp mai fericit.”

– „Și-n ce o să stea oare
 Binele acest mare?”

Îl întrebă.

„În toate,
 Mai ales în dreptate:
 Abuzul, tâlhăria avem să le stârpim,
 Și legea criminală s-o îmbunătățim;
 Căci pe vinovați tigru întâi îi judeca
 Și-apoi îi sugruma.”

– „Dar voi ce-o să le faceți?”

– „Noi o să-i sugrumăm
 Și-apoi să-i judecăm.”

Cutare sau cutare,
 Care se cred în stare
 Lumea a governa,

Dacă din întâmplare

Ar face încercare,

Tot astfel ar urma.

Vânătorul

„De n-oi împușca ursul, să nu-mi ziceți pe nume,“
 Striga șezând la masă faimosul vânător,
 „Eu știu ce spui, și credeți că nu vă vorbesc glume,
 Eu nu zgârii cu glonțul, și unde trag omor...“
 Atunci mulțumi de „bravo!“ în aer se-nălțară
 Și veseli vânătorii cu grab încălecară.

Era o zi frumoasă, p-aici cam de mirare ;
 Lătrau de bucurie copoii nemâncăți,
 Și caii, gloabe mândre de șeaua din spinare,
 Gemeau sub grele sarcini slăbiți și deșelați ;
 Sârmanul urs, ce singur în vechia-i locuință
 De astă pregătire n-avea nici o știință,
 Dormea atunci ; și visuri, de mure-mpodobite,
 Îi arătau o turmă de vite jupuite,
 La care el cu poftă în grabă alerga.
 Dar ce să vorbesc multe: sosiră vânătorii
 P-un vârful unde se zice că sunt aproape nourii,
 La pândă se așezară... eroul meu strigă :
 „Așază-te tu colo, Dumitru mai departe
 Ion pe aceea piatră, și Stancu d-altă parte
 Și dacă cătră mine îl va împinge dracul,

De n-o lua foc pușca, el o să-și spargă capul
Lovindu-se de piatră, și tot îl biruiesc.“

Abia sfârși, când iute ursoaica-ngrozitoare
C-un pui de vârstă jună, ursei născut din flori,
Frumos cum puteți crede, venea pe o cărare,
Dorind să asisteze pe bunii vânători;
Mai multe puști trăsniță; eroul de sub stâncă
Din sigura-i cetate privește pe dușman;
Îi saltă-n cap căciula, și-n valea cea adâncă
Ursoaica se coboară ; dar un mișel țăran,
C-o armă ruginită sloboade ... și îndată
Cu puiul său ursoaica pe coaste e culcată.
Eu i-am văzut gibeaua și jalnica soartă;
Dar vânătorii noștri se cert nencetat,
Strigând iarăși la masă că, dacă n-ar fi moartă,
Ei negreșit atuncea de ea n-ar fi scăpat.

„Buciumul român“, 23 Ianuarie 1863

Vulpea, calul și lupul

O vulpe de ani mică, însă de minte mare,
 Și care meseria abia ș-o începuse,
 Pentru înîiași dată văzu din întâmplare
 Un cal, dobitoc falnic, ce ea nu mai văzuse.
 Așa după ce vreme destulă privește,

Plină de mulțumire

D-acea descoperire.

Pe cumătrul lup caută, și-i zice : „Te gătește
 Să mergem împreună acilea la un loc,
 Să-ți arăt un frumos și mare dobitoc:
 Ce știi cum se întâmplă? poate să-ți iasă bine.“
 Lupul rânjind răspunse: „Să se lupte cu mine,
 Și să vezi jucărie ! Însă ia-ncepi să-mi spui,
 Ce fel de gură are, cum e făptura lui ?“
 „O ! Pentru astă dată să fiu iertată,
 Îi zise doamna vulpe, eu îți spui ce-am văzut,
 Dar ca să fac portreturi, zugrav nu m-am născut ;
 Și, după cum știi singur, sunt foarte neînvățată.“

Vorbind așa-ntre ele

Dobitoacele mele

Îndată au sosit

La locul cel dorit.

Calul cât le zărește
 De fugă se gătește,
 Căci vizita lupească
 Nu vrea s-o primească
 Și nici n-avea dorință
 Să facă cunoștință.

Dar vulpea cu iuțeață îi iese înainte
 Și cearcă să-l încurce prin aceste cuvinte :
 „Stăpâne! D-avem voie și de găsești cu cale,
 Noi, cele prea plecate slugi ale dumitale,
 Am avea-o de cinste să-ntrebăm cine ești,
 Care îți este neamul și ce fel te numești.“
 Calul, ce cu lesnire gândul lor îl pătrunde,
 Fără a pierde vreme, să-ntoarce și răspunde :
 „Cât pentru mine, zise, vă spui că nu știu carte;
 Căci familia noastră, fiind cam scăpătată
 Și neavând mijloace, la școală nu m-a dat ;
 Dar a domnului lup, și mare, și bogată,
 Mai mult decât o carte nescrisă l-a-nvățat.“
 Lupul, umflat în sine de lauda vulpească,
 Veni până aproape, numele să-l citească.
 Calul, care sta gata, cu un picior în vânt,
 Îi dă o lovitură și-l culcă la pământ.

Deslușit ne dovedește
Fabula ce am văzut
Că-nțeleptul se ferește
De orice necunoscut.

„România“, 5 Martie 1838

Vulpea liberală

Vulpea fără-nctare
Striga în gura mare
Că de când elefantul peste păduri domnește
Trebile merg la vale și lumea pătimește.
Că este nedreptate
Să va să cheltuiască
Veniturile toate
Pentru masa crăiască.
D-acestea elefantul, cât a luat de știre,
Temându-se, cu dreptul, de vreo răzvrătire,
Pe iepure la vulpe cu un bilet trimise,
O invită la curte, o-mbrățișe și-i zise:
„Am aflat, jupâneasă, că ai mare talent.
Voi să te pui în pâine;
Și începând de mâine
Îți dăm cu mulțumire,
Ca un semn de cinstire,
Al găinilor noastre întins departament:
Caută-ți bine treaba.”
– „Pe seama mea te lasă”,
Răspunse oratorul și, sărutându-i laba,
Se întoarse acasă.

În ziua viitoare,
Vulpea ca totdeauna veni la adunare;
Dar însă oblojită, pe subt barbă legată,
„Ce ai, de ești astfel?” o întrebară toate.
„Îmi e rău de aseară, îmi e rău cât se poate,
Și cu trebile țării să mă lăsați în pace.
Craiul știe ce face;
El nencetat gândește la al obștii folos.
Adio! sânt bolnavă: m-am înecat c-un os.”

Cunosc mulți liberali, la vorbe ei se-ntrec,
Dar până în sfârșit cu oase se înece.

Vulpoiul predicător

Un vulpoi cuprins de boală,
La putere foarte prost,
Însă învățat în școală,
Logica știind de rost,
Făcu plan ca să vorbească
Și să predice-n pustii;
Se silea să dovedească,
C-un stil dulce, vorbe mii,
Că cu o simplitate
Și cu traiul cel cinstit,
Cu năravuri lăudate,
E oricine fericit;
C-astă lume desfrânată
Totdeauna ne-amăgește,
Fără a ne da vreodată
Câte ne făgăduiește.
Dar la buna-i predicare
Nimeni nu da ascultare.
Câțiva șoareci, cerbi de munte
Veneau rar să o asculte;
Însă ei în depărtare,
Neavând nicidecum stare

Fără cinste sau favor,
Nu putea da-ncredințare,
Slavă ăstui orator.
Așa el schimbă vorbirea,
Defăimă năpăstuirea,
Pe urși, tigri, lei, pardoși,
Arătând a lor turbare
Și a sângelui vărsare,
Și că sânt nesățioși.
Atunci cerbi, ciutele toate
Ascultau întru mirare,
Și în lacrimi cufundate
Plecau de la adunare.
Vulpea-și făcu mare nume;
Un leu foarte cu credință,
Domn p-acea parte de lume,
Să o vază-avu dorință:
Deci și ea cu bucurie
La palat grăbi să vie,
Unde ajungând vorbește;
Tonul ei înmărmurește
P-ai pădurilor tirani:
Cu putere ea descrie
Slaba nevinovăție,

Pradă acestor dușmani,
Cufundată în durere,
Cerând la-nalta putere
Asupra-le ajutor.
Curtezanii în mirare
Ascultau cu supărare,
Căci așa vrea prințul lor,
Care plin de bucurie
La palat pofti să vie
Vulpea în acel minut.
„Ce-ai vorbit, îi zise, -mi place,
Căci prin tine mi se face
Adevărul cunoscut;
Însă pentru osteneală,
Spune fără de sfială,
Ce vrei? slujbă, rang sau bani?”
Oratorul zise-ndată:
„Prințule, în loc de plată,
Aș pofti câțiva curcani.”

Zugravul și portretul

La un zugrav foarte vestit mergând din întâmplare,
 Portretul meu îi comandai; întâi însă-ntrebare
 Artistului îi adresai, de poate să mi-l facă
 Așa cum oricui l-o vedea portretul meu să placă;
 Căci am un mare interese, voi ca-n streinătate,
 Ș-anume-n Franța mai ales, la ochi să poci eu bate,
 Fiind acum de măritat o fată foarte rară,
 Ș-ai ei epitropi căutând un bărbat în astă țară.
 „Prea lesne – îmi răspunse el – nu e întâiași dată
 Când pe urâți făcând frumoși luai o bună plată:
 Ești negru, te voi face alb; ești slab, te îngraș bine,
 Numai vezi de portret departe a te ține.”
 Vorbind așa, mă zugrăvi, și dacă al meu nume
 Jos la portret n-ar figura, nici un creștin pe lume
 N-ar putea crede că sânt eu, atât sânt de schimbate
 Trăsurile-mi, ochi, gură, nas, și înfrumusețate.
 Ai noștri râd câți mă cunosc, dar prea puțin îmi pasă,

 De voi putea să dobândesc pe nobila mireasă,
 Și dacă vreun venetic, ieșit din țări streine,
 Sau vrun român mai îndrăzneț n-o izbuti mai bine.
 Redactori care lăudați

Pe unii dintre candidați,
Ce proștilor le dați virtuți,
Și elocuență celor muți,
Ce pe răi faceți virtuoși
Și patrioți pe ticăloși,
Crez că nu rău vă potriviți cu omul ce m-a zugrăvit,
Sau cu vestitul Carcalechi, redactor care a trăit,
Al cărui jurnal fabulos
Era destul de mincinos,
Dar care cel puțin spunea
Acelor care nu-l credea
Că adevăru-adevărat
Este prea lesne de aflat;
Că n-au decât să ia pe dos
Câte a scris el de prisos,
Ș-atunci pot fi încredințați
Că n-au să fie înșelați.

Umbra lui Mircea. La Cozia

Ale turnurilor umbre peste unde stau culcate:

Către țărmul dimpotrivă se întind, se prelungesc,

Ș-ale valurilor mândre generații spumegate

Zidul vechi al mănăstirii în cadență îl izbesc.

Dintr-o peșteră, din râpă, noaptea iese,
mă-mpresoară:

De pe muche, de pe stâncă, chipuri negre se cobor;

Mușchiul zidului se mișcă... pîntre iarbă să strecoară

O suflare, care trece ca prin vine un fior.

Este ceasul nălucirii; un mormânt se dezvelește,

O fantomă-ncoronată din el iese... o zăresc...

Iese... vine către țărmuri... stă... în preajma ei
privește...

Râul înapoi se trage... munții vârful își clătesc.

Ascultați!... marea fantomă face semn... dă o
poruncă...

Oștiri, taberi fără număr împrejuru-i înviez...

Glasul ei se-ntinde, crește, repetat din stâncă-n
stâncă,

Transilvania l-aude, ungurii se înarmează.

Oltule, care-ai fost martur vitejiilor trecute,
Și puternici legioane p-a ta margine-ai privit,
Virtuți mari, fapte cumplite îți sunt ție cunoscute,
Cine oar' poate să fie omul care te-a-ngrozit?

Este el, cum îl arată sabia lui și armura,
Cavaler de ai credinței, sau al Tibrului stăpân,
Traian, cinste a Romei ce se luptă cu natura,
Uriaș e al Daciei, sau e Mircea cel Bătrân?

Mircea! îmi răspunde dealul; Mircea! Oltul repetează.
Acest sunet, acest nume valorile-l priimesc,
Unul altuia îl spune; Dunărea se-nștiințează,
Ș-ale ei spumate unde către mare îl pornesc.

Sărutare, umbră veche! primește-nchinăciune
De la fiii României care tu o ai cinstit:
Noi venim mirare noastră la mormîntu-ți a depune;
Veacurile ce-nghit neamuri al tău nume l-au hrănit.

Rîvna-ți fu neobosită, îndelung-a ta silință:
Până l-adânci bătrânețe pe români îmbărbătași;
Însă, vai! n-a iertat soarta să-ncununi a ta dorință,
Ș-al tău nume moștenire libertății să îl lași.

Dar cu slabele-ți mijloace faptele-ți sunt de mirare:
 Pricina, nu rezultatul, laude ți-a câștigat:
 Întreprinderea-ți fu dreaptă, a fost nobilă și mare,
 De aceea al tău nume va fi scump și nepătat.

În acel locaș de piatră, drum ce duce la vecie,
 Unde tu te gândești poate la norodul ce-ai iubit,
 Câtă ai simțit plăcere când a lui Mihai soție
 A venit să-ți povestească fapte ce l-a strălucit!

Noi citim luptele voastre, cum privim vechea armură
 Ce un uriaș odată în războaie a purtat;
 Greutatea ei ne-apasă, trece slaba-ne măsură,
 Ne-ndoim dac-așa oameni întru adevăr au stat.

Au trecut vremile-acelea, vremi de fapte strălucite,
 Însă triste și amare; legi, năravuri se-ndulcesc:
 Prin științe și prin arte națiile înfrățite
 În gândire și în pace drumul slavei îl găsesc.

Căci războiul e bici groaznec, care moartea îl iubește,
 Și ai lui sângeați dafini națiile îi plătesc;
 E a cerului urgie, este foc care topește

Crângurile înflorite, și pădurile ce-l hrănesc.

Dar a noaptei neagră mantă peste dealuri se lățește,
La apus se adun norii, se întind ca un veșmânt;
Peste unde și-n tărie întunerecul domnește;
Tot e groază și tăcere... umbra intră în mormânt.

Lumea e în așteptare... turnurile cele-nalte
Ca fantome de mari veacuri pe eroii lor jălesc;
Și-ale valurilor mândre generații spumegate
Zidul vechi al mănăstirei în cadență îl izbesc.

Răsăritul lunii. La Tismana

Decât în frumoasa noapte când plăpânda-i lină rază
A iubitei mele frunte cu vii umbre colora,
O priveliște c-aceea ochii-mi n-au putut să vază,
Lun-așa încântătoare n-am avut a admira.

Și întâi, ca o steluță, ca făclie depărtată,
Ce drumețul o aprinde în pustiuri rătăcind,
În a brazilor desime, în pădurea-ntunecată,
Printre frunze clătinate, am zărit-o licurind.

Apoi tainicele-i raze dând pieziș pe o zidire,
Ce pe muche se ridică, locaș trist, nelocuit,
Mângâie a ei ruină cu o palidă zâmbire,
Ca un vis ce se strecoară într-un suflet pustiit.

Apoi glob rubinos, nopții dând mișcare și viață,
Se-nălță și, dimprejuru-i dese umbre depărtând,
Pe-ale stejarilor vârfuri, piramide de verdeață,
Se opri; apoi privirea-i peste lume aruncând,

Lumină adânci prăpăstii, mănăstirea învechită,
Feudală cetățuie, ce de turnuri ocolită,

Ce de lună colorată și privită de departe
Părea unul din acele osianice palate

Unde geniuri, fantome cu urgie se izbesc:
Și pustiul fără margini, și cărarea rătăcită,
Stânca, peștera adâncă, în vechime locuită
De al muntelui sfânt pustnic ce sărmanii îl iubesc

Erau dulci acele ceasuri de extaz și de gândire:
Șoaptele, adânci murmure ce iau viața în pustii,
A mormintelor tăcere ce domnea în mănăstire,
Loc de zgomot altădată, de politici vijelii.

Noaptea, totul astei scene colosală de mărire,
Două nobile instincte cu putere deștepta;
Unu,-a cerului credință, altu,-a patriei iubire,
Ce odată-n aste locuri pe strămoși îi însufla.

Munții noștri-au fost adesea scump azil de libertate,
Și din vârful lor români, torent iute, furios,
S-aruncau; mulțimi barbare pentru pradă adunate,
Lei sosind, era la fugă ca un cerb rănit, fricos.

.....

.....

Cu trufie craiul ungur către țară-naintează
Sunt plini munții de oștire, sună zalele de fier;
Pintenii lucesc; la lună săbiile scânteiază;
Basarab încheia pacea cum vrăjmașii lui o cer

Dar românii nu vor pacea, nu vor trista umilință
Ce asupra-le aduce un necinstitor tractat:
Ura lor e nempăcată; în a lor crudă dorință
Cuprind munții, închid drumul ungurului spăimântat.

Astfel e atunci omorul, cât ostașul încetează
Obosit, și riga singur cu puțini scapă fugind;
Strălucitele-i veșminte le aruncă el de groază,
Plânge și în a sa țară se întoarce blestemând.

Niciodată astă lună ce înoată în tărie,
Ca fanal purtat de valuri pe a mărilor câmpie,
Mai mult număr de cadavre de atunci n-a luminat,
Niciodată mândru vultur ce-n văzduh se cumpănește,
Acel domn al atmosferei ce un veac întreg trăiește,
De o pradă-așa bogată încă nu s-a-ndestulat.

Se găsesc ș-acum pe râpe bucăți de armuri zdrobite;
Am văzut întinse pinteni de rugină putreziți,
Și pe-al războiului munte, monstruoasele morminte
Unde șefii ungurimii zac cu toții grămădiți.

Dar românii, fii ai celor ce-n vechime se luptară,
Cu sudori adăp pământul, câștig hrana în dureri;
Sunt plugari; și alte nume, oameni noi se înălțară,
Oameni nensemnați și mândri de vechimea lor de ieri.

Străini prinți ce ne-apăsară au dat lor drept mângâiere
Averi, cinsti, care odată se-mpărțeau drept răsplătiri,
Monopol fac azi de drepturi; în a lor scurtă vedere
Propășirii neînvinse pun ei dese-mpotriviri.

Nu e-așa legea naturii, nu e-așa a țării lege;
Ca tot ce nu e la locu-i va cădea trufia lor:
Al sudorilor străine rod ei nu-l vor mai culege;
Va fi mare tot românul, țării lui folositor.

Cugetări adânc ascunse, idei drepte și înalte,
Ce în inimile-alese ura lor le apăsa,
Vor vedea lumina zilei; și în formă de mari fapte,
Sub privirea prevedinței, lumii se vor arăta.

Mormintele. La Drăgășani

Când vizitam odată locașurile sfinte,
 Mărețe suvenire din vremi ce-au încetat,
 Eu mă oprii pe valea bogată în morminte,
 Unde atâți războinici ai Greciei slăvite
 Strigarea libertății întâi au înălțat.

Ziua de mult trecuse: natura obosită...
 Se odihnea: nici zgomot, nici cel mai ușor vânt;
 Nimic viu: eram singur în lumea adormită,
 Și stelele deasupra pe lunca părăsită
 Luceau ca niște candeli aprinse pe-un mormânt.

Din vreme-n vreme numai, de dincolo de dealuri
 Părea c-auz un sunet, un vuiet depărtat,
 Ca glasul unei ape ce-neacă-ale ei maluri,
 Sau ca ale mulțimii întăritate valuri,
 Când din robie scapă un neam împovărat.

Și ochii-mi s-ațintiră pe semnul mântuinței
 Ce singur se înalță în locul de suspin,
 Protector al durerii, nădejde-a suferinței,
 Labarum vechi al luptei, simbol al biruinței,
 Prin care-a-nvins barbarii creștinul Constantin.

Și mă gândeam l-acea ce umbra-i învelește,
La Grecia modernă ce ei au sprijinit;
Căci jertfa pentru nații la cer se priimește,
Căci sângele de martiri e plantă ce rodește
Curând, târziu, odată, dar însă nelipsit.

Precum cei dintâi preoți ce crucea o purtară.
Din peșteri, din pustiuri, săraci, disprețuiți,
În circ, amfiteatruri, puterea înfruntară,
Pe purpura română credința așezară,
Și-nvinsă pe idoli în Capitol slăviți,

Așa sângele-acelor ce-aicea se jertfiră
Născu pe-ai libertății vestiți răzbunători;
Parnasul și Olimpul cu fală se priviră
Când flotele barbare zdrobite le zăriră,
Și flacăra din ele suindu-se la nori.

Sunt vrednici de vechimea din veacuri fabuloase,
Sunt mari cum fu robia sub limpedele-i cer,
Și lupta și izbânda a Greciei frumoase,
Iar Boțari, Miauli, colosuri fioroase,
Se par ca demizeii eroi ai lui Omer.

A! dac-a ta viață de lume admirată,
 Când nației gemânde veniseși ajutor,
 De asprele ursite nu ar fi fost curmată,
 De-ai fi văzut tu ziua în ceruri însemnată,
 Aroid al deznădejdiei sălbatic călător,

O nouă epopée, poemă strălucită,
 Creștină Iliadă pământu-ar fi-ncântat.
 Ca trâmbița-nvierii de suflet presimțită,
 A veacurilor stinse cenușă-ar fi mișcat.

.....

Pământul țării noastre e azi adăpostire
 L-a grecilor țărână; iar agonia lor
 Cu jale a văzut-o a Oltului oștire,
 Și semne de frăție, dovadă de iubire
 Le-a dat ea îndestulă în ziua de omor.

Căci nu gândiți, o umbre de lume depărtate,
 Că locul morții voastre e luptelor străin;
 Oștirile creștine de cruce însuflate,
 Adesea se văzură aici împreunate
 Sub Uniad românul, sub Mateiaș Corvin.

Și cât ura robiei, a patriei iubire
În limbi deosebite se vor numi virtuți,
Cât vor număra grecii între vestite zile
Ziua când Leonida căzu la Termopile,
Și cât va purta Oltul diadema-i de munți,

Voi veți trăi; căci vouă Grecia e datoare,
Căci voi ați dat semnalul la libertatea sa;
Și-n vremi de suferință, în vremi de apăsare,
Nădejde și credință, virtuți mântuitoare,
A voastră pomenire ades va deștepta.